

Tárgytematika Áramkörtervezés

NGM_TA003_1

Tárgyfelelős neve: dr. Borbély Gábor

Félév: 2013/14/2

Beszámolási forma: Folyamatos számonkérés

Tárgy heti óraszám: 2/2/0

Tárgy féléves óraszám: 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA

Az oktatás célja:

Az elektronikus áramkörök fejlesztése során a leginkább időigényes és igen nagy költséget jelentő feladat a megtervezett áramkör tulajdonságainak gyakorlati ellenőrzése. A hálózatleíró módszerek alkalmazása lehetővé teszi az áramkörök viselkedésének gyors és költséghatékony számítógépes modellezését. A tantárgy a SPICE alapú áramkör-szimuláció alapjainak, valamint a gyakorlati megvalósítására használható programoknak ismertetését tűzi ki céljául.

TANTÁRGY TARTALMA

Tananyag tartalma oktatási hétre bontva:

A táblázat tájékoztató jellegű, az ütemezés az anyag feldolgozási sebességétől függően ettől eltérő lehet. **A tárgy anyagát az előadásokon, gyakorlatokon elhangzó, a jegyzetekben megjelent és a <http://www.sze.hu/~gyimesi> ftp-oldalon, az "MSC Áramkörtervezés" könyvtárban megtalálható anyagok együttesen képezik!**

Okt. hét	Előadás témaköre	Gyakorlat témaköre
1	Tájékoztató a követelményekről, a szimulációs program elérhetősége, telepítése. Történeti áttekintés, ellenállások, ellenállás-hálózatok, Ohm-törvény, feszültségosztó, áramosztó.	Példák ellenállás-hálózatok számításaira, áramkör-szimuláció története, ismerkedés a szimulációs program kezelésével, szimuláció a frekvenciatartományban, paraméterezés.
2.	Félvezető elemek a periódusos rendszerben, szennyeztelen és szennyezett félvezetők, p-n átmenet, Fermi-szintek, dióda-egyenlet, dióda-karakterisztika.	Szimuláció az időtartományban, impulzusgenerátor, integráló és differenciáló áramkör. Ellenállás-hálózatok szimulációja.
3.	Bipoláris tranzisztor és karakterisztikái, négypólusok H-paraméteres helyettesítő képe, a tranzisztor fizikai modellje, tervezérlésű tranzisztorok, munkapont beállítása.	Munkapont beállításához használható szimulációs módszerek, munkapont-beállítás gyakorlása.

4.	Aszimmetrikus erősítők, alapkapcsolások bipoláris és térvezérlésű tranzisztorokkal, erősítés, be- és kimeneti impedancia, terhelés, fogyasztó.	Alapkapcsolások munkapontjának és erősítésének beállítása, szimulációja, az alapkapcsolások összehasonlítása, csatoló- és hidegítő kondenzátorok hatása.
5.	Módosított alapkapcsolások, kaszkód kapcsolás, aktív munkaellenállás, áramgenerátor, áramtükör.	Kaszkód kapcsolások összehasonlítása a közös bázisú és a közös emitteres kapcsolással, aktív terhelés hatásának vizsgálata.
6.	Szimmetrikus erősítők, tulajdonságok, differenciálerősítő, transzfer karakterisztika, meredekség. Vezérlési módok, továbbfejlesztett változatok.	Differenciálerősítő transzfer karakterisztikájának vizsgálata, a visszacsatolás hatása.
7.	Alapkapcsolások frekvenciafüggése. Miller-elv, nagyfrekvenciás helyettesítő kép, töréspontok az átviteli karakterisztikán, kis- és nagyfrekvenciás kompenzáció.	Az átvitel frekvenciafüggésének vizsgálata, kompenzációs módszerek hatásainak kipróbálása, ellenőrzése.
8.	Végerősítők. Teljesítményerősítők felépítése, tulajdonságok, torzítás, határfok. A, B és AB osztályú erősítők.	Átmeneti torzítás ellenőrzése különböző osztályú végerősítők esetén.
9.	Ideális erősítő tulajdonságai, műveleti erősítő, megvalósítása szimmetrikus erősítővel, a tulajdonságok javítása. katalógusparaméterek.	Házi feladat kiadása, a házi feladat megoldásához szükséges szimulációs technikák gyakorlása.
10.	Alapkapcsolások műveleti erősítővel, fázist fordító és fázist nem fordító alapkapcsolás, tulajdonságok származtatása, összegző és különbségképző.	Műveleti erősítő alapkapcsolások tulajdonságainak ellenőrzése.
11.	Negatív impedancia konverter, girátor, girátoros szűrők, aktív hangszínszabályzó.	Girátoros hangszínszabályzó megvalósítása, szimulálása.
12.	Integráló és differenciáló kapcsolások műveleti erősítővel	Integráló és differenciáló áramkörök tulajdonságainak vizsgálata.
13.	Oszcillátorok, Wien-hidas oszcillátor műveleti erősítéssel, amplitúdó-szabályozási módszerek.	Wien-hidas oszcillátor vizsgálata, különböző amplitúdó-szabályozó megoldások hatása.
14.	Komparátorok tulajdonságai, függvénygenerátorok	Komparátorok vizsgálata, komparátorok és integrátorok felhasználásával kialakított jelgenerátorok szimulációja.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Követelmény:

A gyakorlatokon a részvétel kötelező. A félév során a hallgatók 5-7 alkalommal 5-5 kérdésből álló írásbeli tesztet töltenek ki és 1 db házi feladatot készítenek el. A tesztek mindegyike és a házi feladat is 0 – 5 pont között pontozható. Az elért pontok összegéből számított átlag képezi a folyamatos számonkérés alapját.

Igazolt hiányzás miatt mulasztott tesztek a félév utolsó hetében pótolni kell! A házi feladat beadási határidejének elmulasztása hetenként 1-1 pont levonását eredményez az elért eredményből. A házi feladat legfeljebb a szorgalmi időszak végéig adható be!

A szorgalmi időszak végéig be nem adott házi feladat, vagy a nem pótolt teszt (tesztek) esetében az **aláírás megtagadásra kerül. Aláírás hiányában a hallgató a tárgyból nem vizsgázhat, további pótlási lehetőség nincs!**

Értékelés módja:

A félév során megírt tesztek és a házi feladat pontszámaiból számított átlageredményhez osztályzatot rendelünk, ez adja a folyamatos számonkérés eredményét. Vizsgára csak rendkívül indokolt esetben kerülhet sor, egyedi elbírálás alapján!

A vizsga két részből áll. Az első részben egy 20 kérdésből álló tesztet kell kitölteni. Aki az első részben nem érte el a 60%-ot, annak vizsgajegye elégtelen, a továbbiakban nem vesz részt. A második rész a gyakorlati vizsga, ahol a hallgatónak egy a vizsgáztató által megadott szimulációs feladatot kell megoldania. Az értékelés alapját a gyakorlati feladatmegoldás képezi, de ezt az írásbeli teszt eredménye kismértékben módosíthatja.

KÖTELEZŐ IRODALOM

Kötelező irodalom:

- [Borbély Gábor Dr.: Elektronika I.](#) Győr : Széchenyi István Egyetem, 2006. 201 p. [*elektronikus jegyzet (pdf)*], jegyzet.sze.hu
- [Borbély Gábor Dr.: Elektronika II.](#) Győr : Széchenyi István Egyetem, 2006. 209 p. [*elektronikus jegyzet (pdf)*], jegyzet.sze.hu
- Dr. Borbély Gábor: *Analóg áramkörök szimulációja és analízise személyi számítógépen*, Novadat, 1997.

Ajánlott irodalom:

- [Borbély Gábor Dr.: Elektronika I : előadások.](#) Győr : Széchenyi István Egyetem, 2006. 688 p. [*előadásvázlat (ppt)*], jegyzet.sze.hu
- [Borbély Gábor Dr.: Elektronika II : előadások.](#) Győr : Széchenyi István Egyetem, 2006. 719 p. [*előadásvázlat (ppt)*], jegyzet.sze.hu
- Walter Banzhaf: *Computer-Aided Circuit Analysis Using PSpice*, Prentice Hall, 1992
- L. H. Fenical: *PSpice A Tutorial*, Prentice Hall, 1993
- Franz Monssen: *PSpice with Circuit Analysis*, Macmillan Publishing Company, 1993
- MicroSim Corporation: *The DesignLab, User's Guide version 7.1*, 1996
· <http://www.orcad.com/forums/>
- Richard Spencer- Mohammed Ghausi: *Introduction to Electronic Circuit Design*, Pearson Education, 2004